

tos et nives. Equuli, ex quo Amphoriam Cellam reliquerant, incidentes unguis scrobes effodiebant in vicina et tricena centimetra altitudinis. IV kal. Dec. equulus est occisus; cui nomen *Sino vel Tonitruo* erat, unde satiati sunt canes quater et partim homines. Praecesserat ceteros paucis diebus, nam is locus, ad quem equulos peryehere onera Scottus voluerat, inde aberat chilometra non amplius centum triginta, et supererant pabuli h. e. compressi feni socci quattuor. Interfectus tertius mannulus est kal. Dec. Quo die quum mane, relicto victu in Cella Liminari meridiana, progreedi coepissent lucente sole, ad dextram conspexerunt montes partim praeruptos, sed non nimium confragosos, quo adspectu terrae etiam bestias iuvari cognitum est in vastis tractibus adeo caarentibus varietate.

Postridie kal. Scottus summo cum dolore Bowers tertium equulum capitum damnavit, nam is ductaverat bestiam. Sed quid faceremus, inquit Scottus, aliud deficiente iam pabulo et tacto gradu octagesimo tertio, et concepta spe reliquum nos iter sine opera equorum perfecturos? Plane yidebatur praestare alere canes, et Victor — nam hoc ille equulus erat nomine — tam obeso erat corpore, ut facile quinque pasceret canes. Tum ex omnibus mannullis supererant sex.

Die solis, qui fuit a. d. III. Non. Dec., in statione undetrigesima — nam totum iter habuit stationes septuaginta — bene mane coorta procella et equorum everrit vallum et traheas immanibus nivium aggeribus sepelivit. Reverso post meridiem sole, prosecti sunt, et novo furenti turbine aegre consecerunt eo die chilometra viginti, Tripertito adhuc in illis locis socii Scotti faciebant itinere, qui kal. Dec. sic constituerat ut secum essent Wilson, Oates, Keohane, cum Bowers, ut essent Edgar Evans, Cherry-Garrard, Crean; cum Ed. Evans tribuno, Atkinson, Wright, Lashly,

Illis igitur diebus Scottus saepe queritur de tempestate: «Caeli, inquit, rationes funditus videntur emotae. Quae perturbatio si fuerit etiam in glaciali Beardmore, perinqua erit nostra condicio. Iam, inquam, tempus est Fortunae rotam in nostra verti commoda, quae adhuc parum savit». Et eo qui secutus est die: «Hac — inquit — tempestate nullo pacto iter facere possumus. Neque quisquam reperiatur, qui hunc caeli statum explicet. Barometri columna, quae heri alta erat millimetra septingenta quadraginta septem, paulo post, quis non miretur? excrevit in millimetra septingenta et undesexaginta. Vix ego iam quum confero meteorologicas rationes, quibus, qui ante nos in iisdem fuere locis, utebantur cum nostris, aegritudinem cohibeo.

Eodem quo ista scripsit die, qui fuit pridie Nonas, continuato per sudum cursu in trigesimam stationem pervenerunt, effectis chilometris viginti quattuor, spatio horarum sex; quo toto tempore clare conspiciebantur linea menta terrae. E regione erat mons Hope et porta glacialis, ad quod iter erat. Equuli eo die satis procedebant bene; canes se prorsus insignes praebebant, quibus quod nihil erat pabuli, quartus mannulus dedit non minus optimus superioribus. Tum carne equina et bestiae vescebantur et homines, quibus haud spernendus cibis est visus. «Huius bidui atrocitate, — inquit Scottus, — decem dumtaxat vel undecim chilometra perdidimus. Sed fac hunc aërium tumultum perpetuari, quid nobis fiet ascendentibus glaciali, ubi multo magis quam usquam alibi sereno opus sit nobis caelo?».

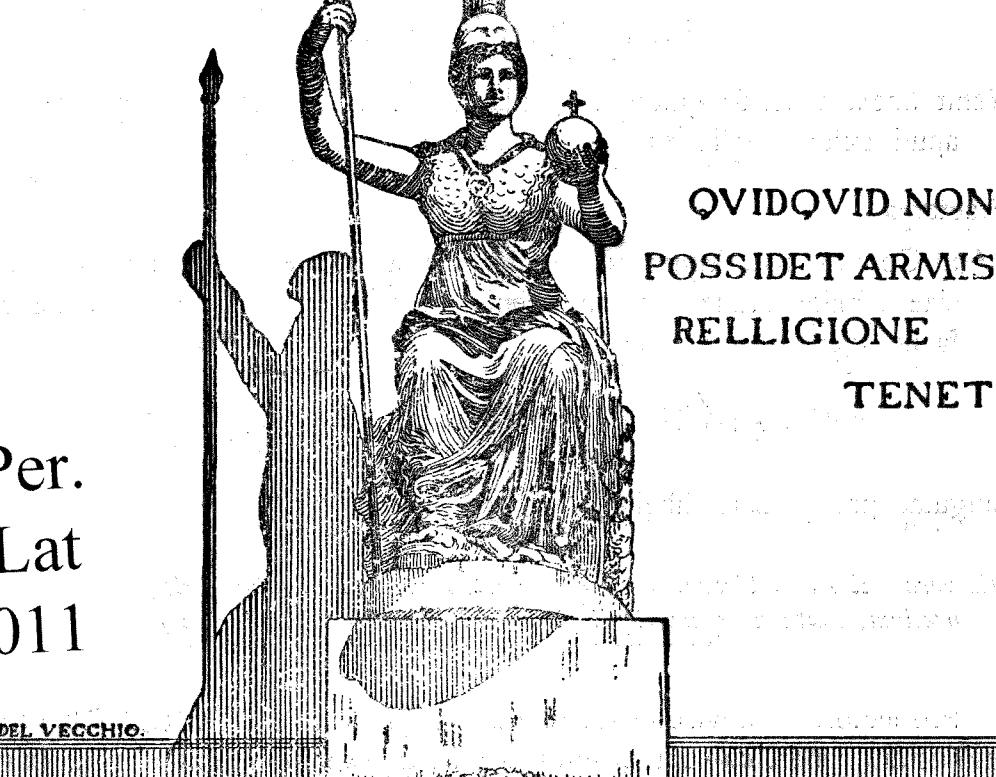
IMPRIMATUR: Fr. A. ZAMPINI, Ep. Porphyreensis,

Vic. Gen. Civitatis Vaticanae.

Dr. JOSEPHUS FORNARI, Moderator, Sponsor.

TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS.

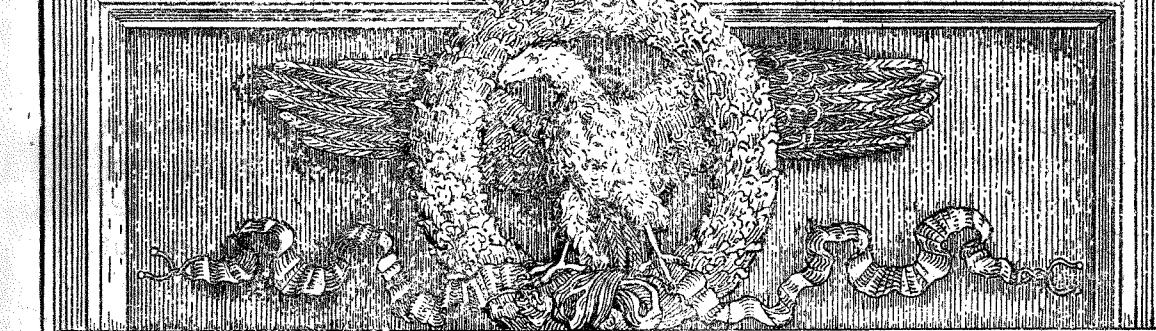
ALMA ROMA

QVID QVID NON
POSSIDET ARMIS
RELLIGIONE
TENET

Per.
Lat
011

C. DEL VECCHIO

SINGULIS MENSIBUS EDITUR TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS.

Nuperrime prodiit

JOSEPHI FORNARI opus, cui titulus:

COMMUNIA VITAE

Phrases et formulae ad latina colloquia instituenda.

Editio altera locupletior.

Venit libell. italic. 8; quibus addendae erunt libell. 0,50 in Italia; libell. 1 apud exteris nationes, pro transmissionis expensis.

Praeterea

Apud Commentarii Administratorem venumdantur eiusdem auctoris Mileiae fabulae latine scriptae scenisque accommodatae apud ephebea facile agendis:

FRIDIANUS-FRANCISCVLI PRANDIUM

Singulae pretio italic. libell. 2.

(*Ils vero qui extra Urbem hos libros mitti iubeant, addendum erit publici cursus pretium, iuxta normam libell. 0,60 pro singulis exemplaribus.*)

Pro lectoribus novisque sociis, qui **integram ALMAE ROMAE collectionem** habere cupiant ab anno MCMXIV ad expletum annum MCMXXXIII, paucorum exemplarum quae supersunt pretium constituimus libellorum 475 pro Italia; pretium duplicatum, libell. italic. scilicet 950, pro exteris gentibus.

Hae vero collectiones, adiecta in litteris pecunia per nummariam syngrapham (vulgo *chèque*) in Urbe exigendam, *recto tramite* requirendae sunt ab **ALMAE ROMAE** administratore (*Roma, 12, Via del Governo Vecchio, 96*): quod enim pretium positum est, non sinit ut foenus aliquod bibliopolis, vel mediatoribus quibusvis rependi possit.

Ann. XXI

Romae, Mense Maio MCMXXXIV

Fasc. V

ALMA ROMA

LATINITATIS PRAECONIUM SINGULIS MENSIBUS EDITUM

Pretium subnotationis an. MCMXXXIV est pro Italia libell. 15; pro ceteris nationibus summa italicis lib. 30 exaequa*ns*; ante solvendum recto*que* tramite mittendum ad JOSEPHUM FORNARI doctorem Romam, Via del Governo Vecchio, 96.

DE HODIERNAE VITAE RATIONE RENOVANDA

MEDITATIONES¹

VII.

Novus rerum ordo.

Origines repetens rerum hominumque primas, Deum inveni obvium; Eundem inveni ultimos prospiciens rerum atque hominum fines; tamen meis oculis non adspexi, meis hisce auribus non audivi nec manibus attractavi meis; oh utinam videre, audire unquam possim! Numquis vidit? Numquis audivit? Ita quidem; multifariam multisque modis olim Deus loquens Patribus in prophetis, novissime locutus est nobis in Filio. Hunc igitur quaero, hunc interrogo, Christum, dico, Filium Dei vivi.

Hunc non esse mythum quendam sed verum hominem facile concedet qui res animo pacato perpenderit; hunc praetereire, hunc ignorare non possumus; si enim vere inter homines ut homo vixit, adolevit, docuit, mira quae feruntur operatus est; si tandem vere mortuus, vere resur-

rexit, necesse est concedamus eum non hominem tantum, sed et verum esse Deum: idcirco Deum illum quem audire colloquenter cupiebamus, alia via, per historiam scilicet, nobis occurrentem habemus.

Evidem non ignoro complures esse hodie qui praesumant ordinem socialem atque moralem reficere posthabito Christo; et tamen praedicent in studiis omne genus plurimum esse historicae rationi indulgendum. Hos despere censeo; nam inter omnes res hoc in orbe terrarum per saecula gestas nihil profecto verius, nihil certius, nihil nobilius quam vita Christi, quam christiana religio per omnes terras mire diffusa; ut inestricabile aenigma, quod dicunt, videretur rerum historia sine Christo; nec aliud haberet vita nostra quo firmius niteretur. Quin? Num certiora quae feruntur de vetustissimis populis Asiae, Aegypti, Graeciae atque ipsa de Roma? Nonne haec antiquiora? Nonne angustiora? Nonne minus alte populorum animis insculpta? Nonne Paulus in Areopago confidenter clamavit totam suam fidem corruere et evanescere si Christus non resurrexisset vere a mortuis? Nonne exinde nova populorum historia et vita initium et statum capit? Fateor igitur candide scientiam veri nominis non esse ullam quae

¹ Cfr. fasc. sup. mens. Martii.

Christum ignoret; nec posse ulla ratione vitam nostram ad meliorem frugem revo-
cari, nisi ad Christum redeamus, Eiusque perscrutemur et hauriamus vitam, doctrinam, praecepta.

Hic autem Christus quam supra expe-
riebamur nostram omnium contentionem ad beatam vitam, sitim Dei in nobis non praepedit, non improbat, immo vero et iuvat et adauget et compleat, seipsum praebens et exemplum imitandum et virium supernaturalium donatorem ditissimum; ita ut studium illud quo flagrabamus exprimendi eo perfectius in nobis imaginem Dei, et crescat ipsum et fiduciam adaugeat, videaturque Deus nobis propior factus, ineffabili quadam charitate. Hanc qui ignorant, deficiant necesse est in via; desperent se unquam posse iustitiam aut honestatem quamlibet veri nominis restaurare; qui autem hanc tenet, is proculdubio propositum assequetur suum, is unus vere totam vivet vitam, is unus optime de Patria merebitur.

Idque profecto mirandum, quod ori-
ginem hominis esse plane divinam, eiusdem autem perfectionem quaerendam in similitudine quadam divina aptius cotidie exprimenda, eiusdem denique destinationem prope divinam virtutum exercitio et oratione consequendam, ac demum ultimum finem, esse in coniunctione quadam cum Deo ponendum, omnes ferme cuiusque aetatis cuiusque populi sapientes intuiti quodammodo sint: quam eandem opinionem Christus non sustulit sed confirmavit; qui altius equidem transtulit omnia, in ordinem plane viribus naturae superiorem, sed in eadem linea ascendentem.

Eapropter similitudinem illam ad quam nati sumus ineffabiliter Ipse adauget et virtute nova complet, novaque natura, ut filii Dei vere nominemur et simus: neque id extrinsecus, quasi imposito pallio non nostro, sed intrinsecus, insito novae germine vitae: destinationem autem nostram

ad visionem usque ineffabilem et veluti possessionem Dei effert, quae exsuperat omnem sensum.

Non duo igitur motus ad beatitatem, alter naturalis, alter vero supernaturalis; nec duo honestates, ut possit christianus esse naturaliter bonus, non autem supernaturaliter in concreto; ut possit beatitatem naturalem cupere, non autem supernaturalis illinc incipit ubi cessat natura, sed tota natura hominis redempti et christiani fit in suis ipsis principiis supernaturalis. Unus itaque idemque motus ascensionalis omnium hominum ad Deum; ita quidem ut in iis qui sint gratia donati idem motus suam naturam intrinsecam suamque virtutem mutet altiusque contendat atque attingat, quo sine gratia nequaquam posset. Neque duo ordines morales ut alter alteri praeeat necessario: ut quis debeat per certum temporis intervallum curriculum naturalis honestatis percurre, eoque tantum expleto possit ad supernaturalis progredi; sed unus dumtaxat, licet in eo possimus et debeamus mente duplarem veluti faciem distinguere, eo quod qui supernaturali careant gratia possint honestatem quadam et debeant naturalem servare: sed ita tamen ut nemo, post partam omnibus a Christo Redemptionem, speret sese posse naturaliter esse honestum seposita aut spreta supernaturali honestate; se posse impune Redemptionem respuere, fastidire, studiose ignorare; siquidem inter naturalis honestatis praecepta hoc primum est, Deum cognoscere pro viribus, amare, praedicare, ideoque eiusdem praecepta et avide haurire et sarta tecta servare.

SYLVIUS ROMANI.

Incassum laborat in acquisitione virtutum, qui eas alibi, quam in Christo quaerit.

S. GREGORIUS.

DE LATINI SERMONIS ELEGANTIA¹

De quibusdam coniunctionibus ele- ganter usurpandis.

§ III. - Coniunctiones adversativae.

I. - « *At* »² multiplices et egregios habet usus:

1º) Res vehementer opponit; ³ v. g.:

Maiores nostri Tusculanos in civitatem receperunt; *at* Carthaginem et Numantiam funditus sustulerunt (CIC., *Off.*, I, 11, 35).

Reiectis pilis, cominus gladiis, pugna-
tum est; *at* Germani, phalange facta, im-
petus gladiorum exceperunt (CAES., *De
Bel. Gal.*, I, 52, 4).

Misi pro amicitia, qui hoc diceret; *at*
ille, vos audientibus ... (CIC., *Phil.*, I, 5).

At ego non nego (CIC., *Phil.*, II, 4).

¹ Ctr. fasc. sup.

² Apud poëtas et in stilo quotidiano ac familiari, usurpat etiam *ast*.

³ 1) Hinc usurpat post propositionem conditio-
nalem pro « *saltē* »; v. g.:

Si pars aliqua circumventa cederit, *at* reliquos servari posse (CAES., *De Bel. Gal.*, VI, 40, 2). - Quintius Naevium obsecravit, ut aliquam, si non propinquitatis, *at* aetatis suae; si non hominis, *at* humanitatis rationem haberet (CIC., *Quint.*, 31). - Esse omnia, si minus in re, *at* verbis consecutus (CIC., *Dom.*, 50).

NB. - a) Potest etiam usurpari post qualecumque propositionem subiectam: v. g.: Id quum omnibus mirum videretur, *at* ille... (CORN. NEP., *Iph.*, 13, 4).

b) Attamen vel *at...* tamen oppositionem auget post propositionem concessivam, et eam plerumque negativam; v. g.: Quamquam negent nec virtutes nec vita crescere, attamen utrumque eorum fundi quodammodo et quasi dilatari putant (CIC., *De Fin.*, 3, 15). - Atque ei etsi nequaquam parem illius ingenio, *at* pro nostro tamen studio meritam gratiam referamus (CIC., *De orat.*, III, 4, 14).

2) « *At* » quum opponit, saepe sibi adsciscit « *contra* »; v. g.: *At* hi contra (SALL., *Cat.*, 12).

2º) objectionem aut inducit¹ aut refellit, ac proinde servit

a) aut anteoccupationi; v. g.:

At memoria minuitur (CIC., *De Sen.*).

At in perturbata republica vivimus.

Quis negat? (CIC., *Fam.*, 6).

At ego suasi. Scilicet is animus erat Milonis, ut sine suasore prodesse rei publicae non posset. - *At* laetus sum. Quid ergo? In tanta laetitia cunctae civitatis, me unum tristem esse oportebat? (CIC., *Phil.*, 12, 9).

b) aut subiectioni; v. g.:

Domus tibi deerat? *At* habebas. - Pe-
cunia superabat? *At* egebas (CIC., *Or.*, 6, 7).

Quid ita? Ne vitiosum fieret opus? *At* erat probatio tua. Ne parum locuples esset? *At* erat, et esset amplius, si velles (CIC., *Verr.*, III, 55).

Quid tandem te impedit? Mosne mai-
orium? *At* persaepe etiam privati in hac república perniciosos cives morte multarunt. An leges...? *At...* (CIC., *Cat.*, I, 11, 38).

Nihil est, inquis, quod scribas? *At* hoc ipsum scribe, nihil esse quod scribas (PI.).

3º) in principiis saepe continuat orationem;² v. g.:

¹ Ad inducendam objectionem, Cicero saepe usurpat « *at enim, at vero* »; v. g.: *At enim* in praetura petitione prior renuntiatus est Servius (CIC., *Pro Mur.*, 17). - *At enim* te in disciplinam meam tradideras. Nae tu, si id fecisses... (CIC., *Phil.*, II, 2). - *At enim* nihil novi fiat contra exempla atque instituta maiorum (CIC., *Pro Lege Man.*, 20). - *At vero* malum est liberos amittere. Malum, nisi hoc peius sit, haec sufferre et perpeti (CIC., *Fam.*, IV, 5).

² Hinc inservit

a) ad transeundum v. g. narrationibus; v. g.: *At* Marius, multis diebus et laboribus consumptis... (SALL., *Iug.*, 93, 1). - *At* eodem tempore... (CIC., *De div.*, I, 34, 74). - *At* Platon, quum in eunis parvulo dormienti apes in labellis consedissent... (CIC., *De div.*, I, 36, 78).

NB. - Ad transeundum, utuntur quoque coniunctione « *sed* »; v. g.: *Sed* ea divisa hoc modo dicebantur (SALL., *Cat.*, 43, 2).

Item coniunctione « *vero* », sive sola, sive pae-

At videte hominis audaciam (Cic., *Dom.*, 44).

At quae est ista tertia decuria? (Cic., *Phil.*, 1, 8).

II. - Coniunctiones «*sed*» et «*verum*» notiones et sententias non tam vehementer opponunt quam «*at*». Tamen, post propositionem negativam, Latini eas usurpare solent, non autem «*at*»; ¹ v. g.:

Est philosophi habere non errantem et vagam, *sed* stabilem certamque sententiam (Cic., *De nat. deor.*, II, 1, 2).

Nec id ad voluptatem refero, *sed* ad communitatem vitae atque victus (Cic., *Fam.*, IX, 24).

viis adverbii *iam* aut *nunc*, quum transitur ad aliquid gravius; v. g.: Illud *vero* ab Aristotele animadversum quis potest non mirari? (Cic., *De Nat. deor.*, II, 49, 125). - *Iam vero* illa notiora, quanto se opere custodiant bestiae (Cic., *De Nat. deor.*, II, 49, 126). - *Nunc vero*, quum loquar apud senatores... (Cic., *Verr.*, VII, 67).

Etiam dempta coniunctione *vero*, aliquando *nunc* transitioni servit; v. g.: *Nunc* ad epistolam venio (Cic., *Fam.*, XV, 31). - Habes consilia nostra: *nunc* cognosce de Bruto (Cic., *Att.*, V, 21).

b) interdum ad incipiendam propositionem minorem syllogismi; v. g.: *At* quae isti bona numerant, ne ipsi quidem honesta vocant. Solum igitur bonum quod honestum (Cic., *Tusc.*, V, 15, 44). - *At* nemo sapiens nisi fortis. Non cadit ergo in sapientem aegritudo (Cic., *Tusc.*, III, 7, 14).

NB. - Tunc fere «*atqui*» usurpatur; v. g.: *Atqui* semper ita affectus est. Semper igitur sapiens beatus est (Cic., *Tusc.*, V, 15, 43).

Conclusio quae ex praecedentibus patet, post *atqui* reticeri potest; v. g.: *Atqui*, Milone intercepto, Claudius haec assequebatur (Cic., *Pro Mil.*, 12, 32).

Minor syllogismi incipit non raro coniunctione *autem*; v. g.: Quae qui recipit, recipiat idem necesse est timiditatem et ignaviam. Non cadunt *autem* haec in virum fortis. Igitur ne aegritudo quidem (Cic., *Tusc.*, III, 7, 14).

¹ a) Tamen *at* aliquando sic usurpatum legitur.

b) *Verum* coniungitur libenter cum *tamen* (TURSELLINI).

c) Post non modo, non solum, non tantum, coniunctionibus «*sed*» et «*verum*» additur particula *etiam*, quum a minori ad maius procedimus.

Neque res publica consules haberet, *sed* mercatores provinciarum (Cic., *Fam.*, 1, 6).

Non quid nobis utile, *verum* quid oratori necessarium sit quaerimus (Cic., *De orat.*, I, 60, 254).

Si prorogatur, actum est. *Verum* per facile resisti potest (Cic.).

Spero omnino te venturum. *Verum* parum confido (Cic.).

III. - Praeterea utuntur coniunctionibus «*sed*» et «*verum*», ut ad propositionem revertant,

1°) sive post digressionem; v. g.:

Sed de hoc alias. Nunc redeo ad augurium (Cic., *De Am.*, 1, 1).

Verum, si placet, ad reliqua pergamus (Cic., *De or.*, III, 13, 51).

2°) sive post parenthesis; ¹ v. g.:

Scripsit igitur his fere verbis (sunt enim mihi nota) *sed* scriptum est ita (Cic., *Acad.*, II, 32, 102).

IV. - «*Sed*» contraria directe opponit; «*autem*» et «*vero*» diversa magis copulantur quam opponunt; ² v. g.:

¹ Post parenthesis usurpari praeterea possunt *sed tamen*, *verum tamen*, *igitur*, *itaque*, *nam*; v. g.: Saepe ego doctos homines (quid dico saepe? immo non nunquam) sed tamen audivi (Cic., *De orat.*, II, 90, 360).

² Vero a) praeter oppositionem, saepe denotat oppositionem ad aliquid gravius; v. g.: Illud *vero* (quod dicturus sum) plane non est ferendum.

b) praeterea inservit ad respondendum affirmative, suppresso saepe interrogationis verbo; v. g.: Sed tu orationes nobis veteres explicabis? *Vero*, inquam, Brute (Cic., *Brut.*, 87). - Dasne, aut manere animos post mortem, aut morte ipsa interire? *Do vero* (Cic., *Tusc.*, 1, 11). - Quaero, si hoc emptoribus vendor non dixerit, num id iniuste fecerit? *Ille vero* (Cic., *Off.*, 3, 13).

NB. - Hinc non raro legitur in principio epistolae, ubi significat *vere*, *profecto*, et servit responsioni; v. g.: Ego *vero*, Servi, vellem, ut scribis, in meo gravissimo casu adfuisse (Cic., *Fam.*, VI, 6). - Tu *vero* confice professionem, si potes (Cic., *Fam.*, XVI, 23).

Similiter, *sed* gravius, respondetur affirmative

Non odio adductus alicuius, *sed* spe, non corrigendae, *sed* sanandae civitatis (Cic., *Att.*, 1, 15).

Est finitimus oratori poëta, numeris adstrictior paulo, verborum *autem* licentia liberior, multis vero ornandi generibus socius (Cic., *De or.*, 1, 16).

§ IV. - Coniunctiones conclusivae.

I. - «*Ergo*» et «*igitur*» inferunt conclusionem in fine ratiocinii. «*igitur*» minus habet gravitatis et indicat consequentiam, quae quasi per se intelligitur; v. g.:

Omne ergo animal intereat necesse est (Cic., *De Nat. deor.*, III, 13, 33).

Si mentiris, mentiris, mentiris autem; mentiris igitur (Cic., *Acad.*, II, 30, 96).

Praeterea, «*igitur*» narrationem aut amplificationem qualecumque concludit; v. g.:

Fuisti *igitur* apud Laecam illa nocte (Cic., *Cat.*, I, 4, 9).

Haec *igitur* et alia innumerabilia quum cernimus, possumusne dubitare quin iis aliquis praesit effector? (Cic., *Tusc.*, I, 28, 78).

II. - Ad significandum rem seu factum ex altera quae praecedit effluere, usurpant «*itaque*», v. g.:

per *enim vero*; v. g.: *Enim vero* hoc ferendum non est (Cic., *Verr.*, I, 26). - *Enim vero*, Dave, nil loci est segnitiae neque socordiae (TER., *Andr.*, I, 3).

c) facit ut elueat vox cui postponitur. Et eleganter postponitur negationi; v. g.: *Minime vero*; *neque vero* - coniunctionibus et vel *aut* in enumeratione; v. g.: *Is* et per se, et per suos, et *vero* etiam per alienos defenditur (Cic., *Pro Mur.*, 22). - Si quis esset, aut si etiam unquam fuisset, *aut vero* si esse posset (Cic., *De Or.*, I, 17). - Postponitur adverbio *nunc* et demum, at non frequenter, coniunctioni *sed*; v. g.: *Sed vero* intelligi sic oportet (Cic., *Leg.*, 2, 4).

NB. - Eluet etiam totum membrum; v. g.: Musica Romanis moribus abest a principis persona; saltare vero etiam in vitio ponitur (CORN. NEP., *Epam.*, I, 2).

Hinc, in epistolis, Tullius usurpat *vero* in responsis sive affirmativis sive negativis.

Aristides aequalis fere fuit Themistocli. *Itaque* cum eo de principatu contendit (CORN. NEP., *Arist.*, I, 1).

Itaque ad fanum ex urbe tota concurrit (Cic., *Sign.*, 43, 95).

Itaque confido ita esse omnia, ut et oporteat et velimus (Cic., *Att.*, I, 5, 2).

Itaque haec vobis provincia, non modo a calamitate, sed etiam a metu calamitatis est defendenda (Cic., *Pro Leg. Man.*, 6, 14).

III. - «*Proinde*» seu «*proin*» significat «*ideo*» vel «*quamobrem*». Ad iubendum aut hortandum usurpatur, cum imperativo aut coniunctivo; v. g.:

Proinde abite (CAES., *De Bel. Gal.*, VII, 50, 6).

Proinde bono animo sis (Cic.).

Proinde, si sapis, vide (Cic., *Verr.*, IV, 29).

Proinde fac magnum animum habeas (Cic., *Fam.*, XII, 6).

Proin tu, dum est tempus, etiam atque etiam cogita (TER., *Eun.*, 1, 1).

§ V. - Coniunctiones causales.

I. - Ad probationem inducendam, fere indiscriminatim utuntur coniunctionibus causalibus «*nam*» et «*enim*»; ¹ v. g.:

Nam omnis civitas Helvetia in quatuor pagos divisa est (CAES., *De Bel. Gal.*, I, 12, 4).

Duo sunt *enim* divinandi genera (Cic., *De div.*, I, 6, 11).

S. Leonardi in Helvetia.

(*Ad proximum numerum*).

I. Jss.

¹ a) «*Enim*» et «*etenim*» continuant interdum orationem; v. g.: Attende *enim* diligenter (Cic., *Verr.*, IV, 33). - *Etenim* rem totam cognoscit (Cic., *Verr.*, IV, 69).

b) «*Quippe*» usurpari potest pro «*nam*» (TURSELLINI); v. g.: Leve nomen habet utraque res; *quippe* leve est totum hoc, risum movere (Cic., *Or.*, 2, 54).

MARGARITA THERESIA REDI¹

Pulcherrimos inter flores, qui Ecclesiae nullo non tempore ornarunt viridarium, iucundiorum ille octavodecimo saeculo prae ceteris spiravit odorem, quem lilii candore et rosae venustate nitentem Etruriae in convallibus Dei providentia excitavit. Virgo, cuius causam apud augustissimum Summi Pontificis solium, frequenti in hoc virorum perillustrium coetu, dicere ingredior, haud magnifica illa peregit facinora, ob quae sive in fide propaganda aut tuenda, sive in charitate exercenda, nostrorum heroum nomina sunt late orbem pervagata; non tamen, vel domesticos inter parietes, vel in pio secessu ad minorem pervenisse sanctitatis gradum, nec minora praecclare gestarum virtutum specimina dedisse visa est.

Maria Anna, e nobilissima Rediorum familia, quam maiores ingenio et doctrina illustraverunt, Idibus Iuliis, anno millesimo septingentesimo quadragesimo septimo, Arretii in lucem est suscepta; die vero sequenti, in quem incidebat festum Deiparae a Carmelo, lustrali aqua abluta: futuri velut in praesagium eam infanti reservatum iri sortem, ut nova quadam gemma Carmeli ordinem decoraret.

Septimum nec attigerat annum, quum Maria Anna caduca despiceret et caelestibus acquiescere coepit. Itaque non puerilibus recreari ludis, sed de Deo loqui in deliciis habebat, utque mentem ad Deum converteret, eius opera mirari. Etenim quum divino afflato maturitatis suppleretur defectus, ad christiana sapientiae pracepta ita vivendi rationem formave-

rat, ut si poëtae nostri sententiam cordi haberet infixam:

*O insensata cura dei mortali
Quanto son difetti vi sillogismi
Qui che ti fanno in basso batter l'ali.¹*

In quo tamen tanta simplicitate praestabat ut, quamvis hic divini amoris aestus in parvula singulariter prorsus deflagraret, nil aliud se facere putaret, quam quod omnibus commune esset.

Iustusmodi sane pueritia splendidiorem adolescentiam portendebat. Mariae Annae parentes, religionis cultus praeciali, paterno non defuerunt muneri, hunc potissimum intendentis ut filiam non modo erudirent litteris, sed pietatis sensibus magis magisque imbuerent. Quod ut praestarent, monialibus Benedictinis in Florentino S. Apolloniae monasterio filiam instituendam crediderunt; ubi quidem haec omnium sibi admirationem conciliavit. Magistrae ex nutu pendebat: nullas, ne nimias quidem, sui officii negligebat partes; aequalibus indulgebat, eaque cum illis suavitate plena colloquia serebat, quae animum a terrenis abstractum et in superna abreptum manifesto ostenderent.

Quum sextodecimum ageret annum ad paternam domum Maria Anna est reversa: quae tamen senserat iam se ad altiora vocari. Forma licet speciosissima, vitae spernebat illecebras; quippe quae desiderio exardesceret ut ad sacra reverteretur claustra, et Carmeli regulam profiteretur. Septem vix apud parentes Maria Anna transegit menses; hoc sibi proponens, ut experiretur, an sui corporis gracilitas illius regulae rigorem toleraret. Clam, verita ne parentes maerore afficeret, noctu straminea in culcita iacebat; per diem vero ab epulis gustu suavioribus abstinebat, quicquid autem cibi sibi subtrahere posset, id in pauperes distribuebat. Quum

¹ Ex peroratione ab Auctore habita in S. Consistorio d. v mens. Martii MCMXXXIV.

¹ DANTIS ALIGHERII Par., XI, 1-3.

denique experimentum prospere cessisset, desiderium, huc usque compressum, Maria Anna parentibus aperuit. Sed Deus puerilae fidelitatem duro adhuc certamine probare volebat. Pater filiam a se divelli, quam in oculis gestabat, aegerime ferebat: quamvis autem filiae non resisteret, ne videretur Deo resistere, angorem, quo conficiebatur, non facile dissimulabat: ex quo Mariae Annae animus diversos in affectus acerrima non sine pugna distrahebatur. Hinc enim timebat ne Dei, si pietate erga patrem se moveri sineret, reluctaretur mandatis; inde vere anceps haerebat, an Deo fieret accepta, si ei tantum dolorem afferret, quem non modo summa reverentia sed singulari, ex ipsa naturae lege, amore prosequebatur. Verum caelum suspicioendo, ea constantia, quam supernum auxilium confirmabat, a proposito non recessit. Itaque kalendis septembribus anno millesimo septuagesimo sexagesimo quarto, Florentiae in Carmelite S. Theresiae monasterio est cooptata: ibi mense martio sequentis anni, Margaritae Theresiae a Sacratissimo Corde Iesu sibi assumpto nomine, sacram induit vestem; mox, anno transacto, ad religiosae disciplinae praescripta, monastica vota nuncupavit.

Quae fuerit Margaritae Theresiae monrum innocentia, quique vitae splendor, brevi sex annorum, quod illi superfuit, terrestris mansionis spatio, non mihi, quin huius orationis praetergrediar fines, facile dictu est: quum illi, quae tam exiguo curriculo virtutum omnium, in quibus cernitur sanctitas, attigit fastigium, divinae sapientiae elogium merito aptari possit: «*Consummata in brevi explevit tempora multa*».

Mirus animi candor, quem nec per verba iocosa obscurari patiebatur; ita quidem, ut quum famulam quondam audivisset paullo licentius sormocinantem, exemplo aufugerit, et lacrymis secreto in loco diu se tradiderit.

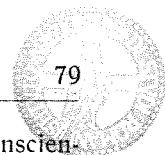
Eximia humilitas: in tanta conscientiae integritate, ut qui illam moderabantur, nec ullam detegherent peccati labeculam, flagellis tamen corpus excruciat, nec modo demisse de se sentiebat, sed se omnibus in monasterio, vel ancillis ibi in famulatum assumptis, peiorem existimabat: hoc sibi vitio vertens, se scandalo ac pravo exemplo omnibus esse. Si vero forte de culpa non admissa reprehenderetur, nec querelas movebat, nec immo se quodammodo excusabat, sed reprehendant ut de beneficio accepto gratias agebat.

Invicta constantia, qua tum corporis infirmitates, tum animi sustinuit angores; itaque, quum aegrotaret, nec de regulae austerritate, nisi obedientiae lege adstringeretur, deflexit; quumque, velut in supremam fidelitatis probationem, Deus eius animum adeo perturbari siverit, ut in precibus fundendis, in suis obeundis officiis, non amplius caelesti perfunderetur gaudio, sed humano opprimeretur taedio, crucem libenter est amplexa: quae enim pati et silere, ex Christi amore, constituerat nec solatium in cruciatibus querere videbatur.

Ardens pietatis studium, quo Deum colebat et ad caeleste convivium eo vultu, qui animum proderet in sublimia elatum accedebat. Quo sane studio ita alias incendebat, ut nihil haberent optatius quam eius exempla aemulari.

Singularis ei denique caritas, qua omnibus in monasterio se totam devovebat: aegrotarum monialium curam suscipiebat, in easque, quas fractas videret animo, consolandas incumbebat. Quae officia tanta benevolentia, tantaque comitate explebat, ut si quibus fortè vel morbi vis vel aerumnae morsus querelas et aspera verba ex ore eliceret, ea benigno exciperet vultu et dulci eloquio mulceret.

Sed iam hora adventabat, divino consilio praestituta, qua Margarita Theresia,

exsilium egressa, in patriam advolaret. Improviso morbo, florente aetate, correpta, acerbissimos ex eo dolores, non modo fortiter, sed iucunde pertulit; denique Nonis Martii anno millesimo septagesimo septuagesimo sponsi amplexu fructa est.

Sanctitatis fama, quae, viventem adhuc, Margaritam Theresiam comitata fuerat, post eius mortem adeo percrebuit, ut, iustis vix solutis, Florentinus Archiepiscopus de Dei famulae vita et virtutibus inquisitionem susciperet. Cuius actis Romam missis, Pius huius nominis VII, qui tunc Petri Cathedram tenebat, ut causa rite institueretur suo chirographo mandavit. Iis vero peractis, quae canonicae prescribunt leges, de heroicis famulae Dei virtutibus constare auctoritate Gregorii Papae XVI, octavo Kalendas Maias anno millesimo octagesimo trigesimo nono, sollemniter pronunciatum est. Post haec sexaginta per annos causa est in suspenso relicta, dum ineunte saeculo vigesimo, ea resumpta, et de binis miraculis quae a Deo, Dei famula deprecante, dicebantur patrata, investigatione facta, haec quinto Nonas Martias anno millesimo nongentesimo vicesimo nono approbata sunt.

Denique octavo Idus Maias eiusdem anni decretum «tuto procedi posse ad sollemnem Venerabilis Dei Servae Theresiae Margaritae Redi a Sanctissimo Corde Iesu beatificationem» et per litteras Apostolicas quinto Idus Iunias, ut Dei famula in Beatarum referretur fastos edictum est.

Sed fideles, Beatae opem iterum iterumque experti, maioribus hanc augeri honoribus summopere cupiebant. Qua re ad Apostolicam Sedem undique confluencia vota benigne excepta sunt; quumque alia duo dicerentur accessisse miracula, an de hisce constaret ex Beatae deprecatione repetendis inquisitum est. De quo octavo Kalendas Februarias p. e. legitime constare Summus Pontifex pronunciavit: mox vero duodecimo Kalendas Martias

decrevit »tuto procedi posse ad Beatae Margaritae Theresiae a Sanctissimo Corde Iesu canonizationem.»

Ita factum est ut die xix sup. mens. Martii MCMXXXIV, una cum Iosepho Cottolengo, Parvae Domus a Divina Providentia Augustae Taurinorum conditore, ac Pompilio M. Pirrotti, Sacerdote e Scholis Piis, et Margarita Theresia Redi in Sanctorum coetum sollemniter a Pio Pp. XI adscita fuerit.

VINCENTIUS SACCONI.
S. Consistorii Advocatus.

DIVINI SPIRITUS REPRÆSENTATIO

APUD URBEVETANAM CIVITATEM

Notus in orbe universo ritus est, quo sabbato maioris hebdomadae utuntur Florentini; quum scilicet Angelorum hymnum in sacris eiusdem diei sollemnibus sacerdos canere incipit, volans ignis — (*columbellam* vulgo nuncupant) — ab altari ad currum regio more paratum transit, magnumque ibi fragorem, ignem et fumum excitat, constricta chartis calamisque pyrograna succendens, pro curru miro artificio disposita; proindeque ad altare reddit.

Non paucos vero ignorare censeo parem apud Urbevetanam civitatem in festo Pentecostes usum: parem quidem, sed aliquid mage humanum urbanumque praeferentem. Quod quidem non modo recordatione dignum mihi videtur, sed quod *Almae Romae* lectores probe cognoscant.

Itaque ubi ille dies advenit, quasi laetitia urbs tota exsultet, iam a sublucano tempore Urbevetana civitas a maximo natu ad puellum, stipatas undeque protruens in vias, densatur in foro coram tem-

pli portento — neque enim aliter frons illa aedificii caelo digna nuncupanda est — talisque affluit ac tanta apparet, ut in forum universam penitus civitatem demigrasse putaveris. Ascendent interea e finitimiis oppidis, vicisque et villis visuri rustici, quibus magnum argumentum est messis futurae, magna que portendit ritus, si secundis rebus omnia processerint. Atque haec omnia sunt, quorum memoria servatur si res praesagio responderit, atque in testimonium veritatis vocatur; minime vero si res aliter a praenuntiata ceciderit. Meridiana hora ritum absolvet, et votis et omnibus precibus quaeritur, invocatur ut adesse festinet.

Iamque super marmoreis gradibus, unde in templum aditus, erigitur aedicula lignea, auro et versicolori marmore cusrans, ad modum octagonae turris, architecturae, quam gothicam dicunt, templo ipsi maximo mirifice consonae. Haec autem turris quasi basis fit aedificii totius; quippe inde emicant octo columnulae, quas ordo coronat, ut integrum tabernaculum conficiatur, eorum instar, in quibus ex auro, ex argento, ex aere dolatis martyrum, xiv saeculo, reliquiae magnificentissime conabantur, quorum fama et arte hactenus tempa nostra florent et fulgent. Ab ordine capitellorum atque epistylio fornix ellyptica pulcherrime emicat, obelis, pyramidibus, simulacris, floribus, sertis ubique consita, quasi in caelum tenderet, ipsum templi maximi aedificium frontemque imitata. Per intercolumnia vero prouidenti patent quotquot sub tabernaculo sunt: Deipara et Apostoli in preces effusi venturum Paraclytum exspectantes; patent insuper interiora coenaculi myrto, rosis, denique omnicoloribus floribus per parietes dimisis insignia, interserta, distineta, in encarpos, in lemniscos, in coronas distributis. Haec in gradibus et ante limina templi. Coram autem iis, toto foro interposito, in via quae in prospectu, sug-

gestum attollitur altitudine et contignatione spectabile, sericis pannis, aureis, purpureis, aulaeis undique fulgens, et super haec omnia eminet centrum quadam radios ex argento et auro conflatos undique diffundens et meridiano coram sole, solis instar, exardens, quod circumdant pictae nubes, millibus ab iride ad subfuscum distinctae coloribus, per quas angeli apparent seu librati pennis, seu quatientes alas, seu niveis induiti palliis, quasi veneraturi divinum Flamen, cui solium ipso in medio fulgoris. Flaminis autem divini imago vivens columba est.

Atqui meridies instat: turbae haerent inter se, nec in toto foro pedi locus est; densusque viro vir. Pueri exsilientes omnia implent sonitu tintinnabulis, tibiis, tympanis, tubis, dum propior musica civitatis hic ad suggestum, illic ad tabernaculum bipertito agmine implet aërem concentibus.

Iamque sacrum in templo litatum est; iamque Episcopus magno sacerdotum clericorumque comitatu, dum tremor tremorque, — tanta exspectatio est, — resipientium ossa quatit, ex hypetro Saracennii palatii, quod contra coenaculum est, appareat, signumque absolvendae caeremoniae dat. Tonant crepitantque nil nocentia pylocrasta a suggesto, et inter fumeas nubes et fulgurantes ignes, apertis patenis, sequentibus eam radiis, in quibus micabat, per deductum filum candida columba totam transtans plateam in coenaculum ruit, ibique stat. At in hoc incenditur compositus interior coenaculo ignis, vivaeque flammæ ardent pone Deiparae caput, pone capita Apostolorum, circumque hos et super et undique favillae, recursantes ignes, fragor omnia complent, dum aeneae campanae e turribus occupant aërem fragore, sonitu, tinnitu, dum plausus clamorque intuentium ferunt aethra, dum quo sunt instrumenta musica inflantur, nec fortasse cor exstat, in quod

non irrepat et serpat nescio quid usque ad lacrimas oculos inclinans. Felix in quem penna columbae casu delapsa ceciderit; quum illa e suo paradiso in coenaculum labitur! Experientia notuit — ita seniores — omnia illi in bonum converti, calamitates, siquae fuerint, ab eius familia domo excedere, bona omnia in eum convenire, aequa tamen conditioni.

Resne acta est? Delicatissimum quid restat adhuc. Clericus, violacea ueste ornatus, tabernaculum ingreditur, territamque tot fragoribus ignibusque columbam e sole illo radioso dissolvit, et refert. I, felix animal! Non te aestuentes campi, non hiemes, non milvii, non fames, non insidiae, non nives ultra videbunt. Daberis solemne donum recentiori sponsae pulcherrimae, quae te omnino magno suscipiet, servabitque diu caram suavemque recordationem felicissimorum dierum, et pignus prosperitatis futurae!

A. F.

NON OMNIS MORIAR!¹

*Non morosa mihi sed adest iucunda senectus
Quam minime horrescam nec removere velim;
Nam si deficiunt iuvenales corpora vires,
Non ita vis mentis debilitata fuit,
Nec iam turbatur vitiorum motibus atque
Mundanos fluctus ipsa serena videt.*

¹ Clarissimus auctor, Commentarii nostri socius, carminum suorum, quae, pro humilitate sua, inter amicos tantum vulgabat, fasciculum, a nobis iterum iterumque requisitus, recens ad nos miserat, cum facultate, que magis placerent, in *Alma Roma* edendi. Sed paulo post nuncium eius obitus ad nos delatum est! Tributum honoris ita postumum hodie viro desideratissimo moerenti animo solvimus hisce versibus, qui eius animi nobilem cursum digne concludere videntur. — I. F.

*Martini sancti est equidem quae dicitur aestas,
Quam propere certe saeva sequetur hiems.
Quid refert? Possum interea indulgere quieti
Atque actae vitae tempora respicere.
Heu! quot amicorum sum solus paene superstes,
Quos leto iuvenes sors celerata dedit,
Dum me, qui fueram a pueris infirmus et aeger,
Tam multos annos iam numerare sinit.
Quam multa ignarus tiro peccata patravi
Ob laudis studium somnia vana sequens!
Indignabar enim quod plerumque ambitioni
Et non virtuti redditus esset honos,
Quodque homines inter fiducia nulla vigeret,
Nullus amor, contra lior et usque dolus.
Tunc irasceret, placide nunc omnia specto,
Quantum sit recolens ad mala pronus homo.
Namque Deum esse scio qui prospicit atque gubernat,
Attribuetque olim iura cuique sua.
Nititur hacce fide mea iam proiecta senectus,
Quam non omnino proxima fata movent.
Iam foliis similes, quibus arbor luxuriosa
Vere nitescebat, nunc spoliata iacet,
Unus post alium multi excessere sodales,
Et vivos digiti pernumerare valent:
Qui quoque, cum gelidus ventus decusserit omnes
Arboreas frondes, rite cademus humili.
Quid refert? mortem solummodo corpus obibit,
Ast animus contra vividus effugiet.*

*Non omnis moriar: prolectere corpora
Solum mors poterit, tangere non valet
Quem nobis animum iam Dominus dedit,
Cum primum geniti sumus.
Mors tamquam exitus est carcere ab horrido
Illis qui niteant moribus optimis,
Ast affert reliquis terribilem metum
Qui sese male gesserint.
Defunctos etenim iudicium manet
Quo gestas hominum res Deus inspicit,
Et quae quisque meret, vel bona vel mala,
Cunctis distribuit statim.
Quae spes immo fides non modo mitigat
Aerumnas senibus, sed quoque suscitat
Quamdam laetitiam, si bene vixerint,
Propter proxima praemia.*

*Et quando invalidis obvia venerit
Mors, quisquis poterit dicere firmiter:
Non omnis moriar, nam melior mei
Pars vitam incipiet novam,
Quae, nostra hac potior, non mala continet,
Non fraudes hominum, non odia acria,
Sed mores placidos, omnia sed bona
Quae cuiusque animus petat!
Senis
MANFREDUS TARCHI.*

EX BATAVIA.

De certamine poëtico Hoeufftiano anni MCMXXXIII

Accepimus, et libenter edimus:

De quadringinta quattuor carminibus in certamine an. MCMXXXIII exhibitis ita est iudicatum:

Praemium aureum reportavit nemo. Sumptibus legati in volumen recipietur carmen c. t. *Prometheus*, si poëta eius scidulae aperiendae dederit veniam.

Sequuntur omnium carminum nomina:

1. *Noctilucae*.
2. *Alae! Sursum!*
3. *Puerorum epistulae*.
4. *Servorum Amores*.
5. *Imperiali via ad clivum Capitolinum*.
6. *Thusnelda*.
7. *Divo Paulo Athaenis Morante*.
8. *Gulielmo Marconi*.
9. *Ars Longa*.
10. *Nox tranquilla*.
11. *Hymnus in Solem*.
12. *Vespere ad Ripas Padi*.
13. *De Fascibus Renovatis*.
14. *Haec Lusimus Vacui*.
15. *Roma*.
16. *Pueri Rixantes*.
17. *Fides Servata*.
18. *Icarus*.
19. *Fabulae*.
20. *Tellus Mater carmen*.
21. *Crux Matris*.
22. *Anatome*.
23. *Vox Aeterna*.
24. *In Basilica S. Petri*.
25. *De Sacello Funebri*.
26. *Flamma Dei*.
27. *De Fuga in Aegyptum*.
28. *De Iesu Puer*.
29. *Ave, Maria!*
30. *Oratio Thomae*.
31. *Fasces Renovati*.
32. *In Christi Regis simulacrum*.
33. *Esequiae Pueri*.
34. *Pompeii*.
35. *Prometheus*.
36. *Menander*.
37. *Catulli Aegrimonia*.
38. *ΕΙΛΩΛΑ*.

39. *Prima classis altera*. 40. *Aetherea Somnia*. 41. *Heu, Miserande Puer!* 42. *Militum qui in Alpibus pro patria ceciderunt chorus*. 43. *Ad amicum epistula*. 44. *Ulixes*.

Ad novum certamen cives et peregrini invitantur his legibus, ut carmina latina non ex alio sermone versa nec prius edita argumentative privati nec quinquaginta versibus breviora, nitide et ignota iudicibus manu scripta ante Kal. Ian. a. MCMXXXVmittantur ad *het Bestuur der Koninklijke Akademie van Wetenschappen, Trippenhuis, Amsterdam*, munita sententia, item inscribenda scidulae obsignatae, quae nomen et domicilium poëtae indicabit. Ceterum iudicibus gratum erit, si poëtae in transcribendo portable prelum britannicum (*type-writer*) adhibuerint, ac si, quemadmodum in editionibus poëtarum fieri solet, sextum quemque versum numero insigniverint.

Praemium victoris erit nummus aureus quadringentorum florenorum. Carmen praemio ornatum sumptibus ex legato faciendis typis describetur eique subiungentur alia laude ornata, si scidulae aperiendae venia dabitur. Id autem ante Kal. Iul. proximas fieri debet.

Exitus certaminis postremum in conventu Ordinis mense Aprili MCMXXXV pronuntiabitur, quo facto scidulae carminibus non in volumen receptis additae Vulcano tradentur.

Amstelodami, die 1^a m. Maii, a. MCMXXXIV.

P. SCHOLTEN
Ord. lit. acad. reg. ab actis.

REVOCATIO

Socios, qui huius anni subnotationis pretium nondum solverunt, rogamus, ultius ne remoren tur rationes suas nobiscum componere.

SAPIENTUM PERVESTIGATIONES
A RADIOPHONICA VATICANA STATIONE
LATINE VULGATAE

NOTAE.

**DE PRAESENTI STATU QUAESTIONIS CIRCA
NUBES OBSCURAS COSMICAS.**

Iam plus quam tres anni sunt a quo e vita decessit P. Hagen; itaque opportunum videtur ut brevi quaedam referantur, quae ad quaestionem de nubibus obscuris cosmicis pertinent.

Regionem stellis vacuam inter duo brachia Viae Lacteae tamquam nebulosam observavit P. Hagen, quem, antea, ipsam constituere genuinam separationem opinatus esset. At in regione Cephei, ubi Schalin ex studiis photographicis invenit nebulas obscuras lucem absorbentes, Hagen caelum clarum animadvertis.

Pauci sunt qui nubes cosmicas "visualliter", inspicere conati sunt; inter quos eminet astronomus de Kérolyr. Cuius descriptio singularium regionum Herschelii satis congruit cum descriptione P. Hagen. Occurrunt tamen variationes non nullae.

In signo Orionis professor Graff visualliter nubem rubram reperit, quae partim nubibus densis P. Hagen respondet; est tamen notabilis quaedam discrepantia, quae ulteriore investigatione indiget.

Astronomi Elvey et Rudnick frustra usi sunt electrophotometro ad detegendam variationem lucis in nubibus cosmicis diversae concretionis.

De problemate photographico nubium optime meruit astronomus Haedrich Vin-dobonensis, tempori et labori non parcens ut in laminis photographicis tenuissimum nebulosarum velum ex caeli claritate diffusa emergendum curaret.

De nubium genuina existentia adhuc

dissentient astronomi. Dr. Bottlinger eas tamquam phenomenon physiologicum explicari serio est conatus ex praevalentia visionis extraforealis qua percipitur claritas coeli diffusa in regionibus a via lactea multum dissitis, ubi rarae sunt stellae lucidae quae impediant visionem extraforealem, sicut fit in regionibus viae lacteae vicinis. At non apparet quomodo in hac hypothesi reddatur ratio rerum singulorum, quae in configuratione nubium conspectae sunt.

Negari tamen nequit diversas adesse causas tum ex parte subiecti, tum obiecti, quae aestimationem concretionis nubium inficere possint.

Quapropter necessariae videntur novae eaeque accuratae animadversiones in alias regiones ab astronomicis expertis selectas cum instrumentis variorum generum.

Valde optanda remanet autem exploratio hemisphaerae australis.

I. STEIN.

NOTITIAE.

**DE NOVA RATIONE IN MODULANDIS UNDIS
ELECTRICIS.**

Vulgo, ut notum est, modulatio undae portantis, in transmissione radiophonica, fit per variationem amplitudinis, quamvis adsint et aliae rationes, ut modulatio per variationem frequentiae vel phasis, quam tamen in praxim fere nunquam inducantur.

Novissima nunc ratio a Marconiana Societate experimento subiecta est, quae of the floating carrier dicta est: h. e. fluctuantis undae.

Iuxta hanc methodum intensio emissionis omnino ab ipsa modulatione gubernatur, ita ut nulla, vel fere nulla, sit absente sono transmittendo, et augeatur iuxta vim ipsius soni transmittendi.

Postquam probationes et mensurae in officinis peractae sunt, methodus ipsa in

publicam etiam transmissionem experi- menti gratia per aliquot dies inducta est, et omnino optatis satisfecit.

Praecipuum autem commodum est, ut patet, in deminutione vis erogatae, sed et relate ad doctrinam res consideratione digna appetat.

DE NOVO CRYSTALLO OSCILLANTE

Doctores S. Matsumura et S. Ishikaro ex Iaponia detegerunt proprietates oscillatores in turmalina, eiusque qualitates et frequentias excitatas statuerunt.

Vulgo turmalina eodem modo se habet ac «quarzum». Experimenta peracta sunt etiam ad altissimas frequentias excitandas per emissoriam stationem in summitate montis Fuji positam; h. e. ad altitudinem trium millium septingentorum et octoginta metrorum, ita ut plures per circuitum inquirere potuerint in intensitatem receptionis.

COLLOQUIA LATINA

V.

Euntes in Iudum¹

ANTONIUS, MARCELLUS.

ANTONIUS. — Securusne ac timore expeditus in sphaeristerium vadis, Marcellle?

MARCELLUS. — Quid tibi ista percunctatio vis? Explicandum; non enim satis intello.

ANT. — Fabor ergo apertius. Contexisti epistolam quam a nobis hodie requiret Praeceptor?

MARC. — Contexui et descriptam porto mecum.

¹ Ex IACOBI PONTANI opere, cui titulus: *Progimnasmata latinitatis*. — Passim retractavit hodiernisque moribus aptavit I. F.

ANT. — Praecurrit alacritas tua meam tarditatem. Quamquam haud ita pigritia me, ut chartae penuria, qua premebar, remorata est, fecitque ut meam non totam descripserim; serius quippe adeptus sum papyrum.

MARC. — Quid acturus, si poposcerit?

ANT. — Dum vestras emendat, interea quod reliquum est, nullo negotio describam. Hoc concessurum mihi spes est, si quidem aliis alias concessit.

MARC. — Ostende tuam scriptiōnēm.

ANT. — Hem!

MARC. — Quam foede tu pingis litteras! Gallinam scripsisse arbitror. Quam item vacillant versus!

ANT. — Dummodo legi queat scriptura, parvi duco tristia sint an laeta, pulchria visu an deformia elementa: versus ad amussim nequeo dirigere, quantumvis coner. Atqui non tam valde utraque laude mihi ante stas.

MARC. — Iudicium caeci.

ANT. — Aliter doceat me praceptor, si ipsi displiceo cum ipsis illepidis invenustis que characteribus.

MARC. — Abhorrent istae partes ab eius munere.

ANT. — At unde discam tandem? Quid tu nunc mihi auctor es?

MARC. — Aliquem peritum virum pacta pecunia conducant parentes tui, quem ad hanc rem magistrum capias.

ANT. — Attamen doctrina quoque spectati, et clari homines plerumque inscite atque indecora efformant figurās istas.

MARC. — Dici aliter non potest; verum non idcirco sunt docti, et tamen multi illorum decenter.

ANT. — Parentes mei — quod vitium se-nectus affert — attentiores sunt ad rem quam sat est; defraudant genium suum: vereor ut illis persuadeam.

MARC. — Adhibe procuratorem Magistrum, cuius unum verbum hic plus valebit quam centum tua.

ANT. - Rogabo ut hoc mihi opus surripiat.

MARC. - Ceterum, quae heri explicata sunt in Cicerone, si te forte nominaverit, poteris repetere?

ANT. - Nisi ipsem optuletur, parum bene; oblitus enim sum quorumdam, et quem domi interrogem habeo, praeter parietes, neminem.

MARC. - Haerenti subveniet. Ego insuper, quoad facere potuero, tibi opem feram.

ANT. - Mi optime Marcella, sponden' te mutuum esse facturum mecum, si in eodem luto haesitavero? Si necessitudo postulaverit?

MARC. - Spondeo firmiter.

ANT. - Salva res est.

ANNALES

Ex Iaponia.

Iaponia iterum universi orbis oculos animumque in se convertit. Qui enim illic exteris negotiis est praepositus, Hirota, publice professus est tempus advenisse quo civili rationi, quam a « patente porta » vulgo nuncupant, tandem aliquando finis imponatur. Inde enim factum esse ut Europae civitates in suam rationem, consuetudinem utilitatemque verterent officia cum extremo Oriente inita; Asiam, ex adverso, Asiaticorum tantum esse debere sub Iaponiae inspectione in universam Orientis civilem rationem, ne Sinarum quidem gentis exclusa. Propter hanc imprudentiam interpretationes variae vivacesque exortae ubique sunt; quin imo tum Anglicum tum Foederatarum Civitatum Septentrionalis Americae gubernium vehementes reclamationes ad Iaponicum misere; quod mentem suam explanare ita

studuit: se nempe non « patentis portae » rationem abolere omnino velle; non tamen se extraneum esse posse illicitis Sinarum conatibus ut ratione eadem abutentur.

Resne hic subsistet?

* *

Arabum civile bellum.

Interea ex Arabia civile bellum nunciatur ab Ibn Saud, Saudianae provinciae regulo, excitatum, Yemen territorium sibi addicere contendente. Yemen autem senex *Imannus*, qui bellum abhorret, Fuad, Aegypti regis, intercessionem invocavit, suaque copias ex Hodeida urbe Sanam contraxit, ut Yemen caput hoc valide muniret.

* *

Novum in Hispania administrorum collegium.

Dissentientibus Hispanicis administris, itemque Reipublicae praeside, de progressionibus novo regimini afferendis deque venia atque oblivione damnatis politicis concedenda, Lerroux eiusque collegae a muniberis suis se abdicarunt. Quamquam horum maxima pars in officium restituta est, praeside Samper, iam industriis prefectus, qui coram legatorum coetu legibus ferendis fidem suam totiusque administratorum collegii interposuit ab inita conciliationis via minime recessum iri.

Fiat!

* *

In Austria nova ex integro civitatis constitutio amplissimis suffragiis decreta est.

POPULICOLA.

Vir prudens dirigit gressus suos.

PROVERB.

VARIA

Quantum praesidii in verae religionis recto usu haberi queat.¹

Samnites a Romanis persaepe paelio superati, et demum in Thuscia amissi exercitu ac ducibus militaribus, plane fracti esse videbantur, quum neque a Thuscis, Gallis aut Umbris, qui socii fuerant et una cum ipsis erant devicti, auxilium exspectare possent. Eoque iam redierat illorum res, ut de illis Livius dicat: Nec suis neque externis viribus iam stare poterant; tamen bello non abstinebant, adeo ne infelicitate quidem defensae libertatis taedebat; et vinci, quam non tentare victoriam malebant. — Ad huiusmodi angustias adducti, quum extrema quaque experiri decrevissent, et intelligenter tamen se vincere non posse, nisi obstinatissimos haberent ad dimicandum militum animos, ad religionem ceu supremum remedium confugerunt. Nam ex libro vetere, sacerdote Ovio Pacio, homine magno natu, sacrificium ex antiqua Samnitum religione petierunt. Sacrificio perfecto, eorum Imperator per viatorem iubebat acciri nobilissimum quemque. Apparatus Sacri talis erat, qui animum religione perfundere posset. Nam locus erat cratibus conceptus in mediis castris, puteisque atque linteis confectus, patens ducentos pariter pedes in omnes partes. In medio aerae, victimaeque circa caesae et circumstantes centuriones strictis gladiis. Admovebatur altaris miles, ut victimam magis, quam ut Sacri particeps, adigebaturque iureirando, quae visa auditaque in eo loco essent, non enuntiaturum: deinde iurare cogebatur diro quadam carmine, in execracionem capitis familiaeque et stirpis composito, nisiisset in paelium quo Imperatores duxissent; et si aut ipse ex acie fugisset, aut si quem fugientem vidisset, non extemplo occidisset. Id primum quidam abnuentes iurare: obtruncati circa altaria sunt: iacentes deinde inter strages victimarum, documento ceteris fuerunt ne abnuerent. Hoc sacramento adstrictos, ut maiore religione tenerentur, variis etiam signis ornaverunt: nam ex quadraginta millibus quos collegerant, medium circiter partem vestimentis albis induerunt, iisque arma, insignia et cristatas galeas attribuerunt, ut inter ceteros eminerent; tandemque ad Aquiloniam considerunt. Sed adversus eos tamen Papyri consul dimicatus, ea omnia parvi fecit, et suos alloquens: Non, inquit, cristas vulnera facere, sed per picta atque aurata scuta transire Romanum pilum, et candorem vestium fulgentemque aciem, ubi res ferogeratur, cruentari. Haec omnia denique in illorum caput transitura, quum nefando sacro hominum pecudumque caudem miscuerint, et ob fracta toties foedera, Deos, cives atque hostes adversus sese irritarint. In conflictu tandem vicere Romani, quod illorum virtus maiorem Samnitibus metum incussisset, ob memoriam toties acceptae cladis, quam iis religio potuerit, vel virtutis vel pertinaciae, ad pugnandum infundere.

Quae etsi ita sint, videmus tamen manifeste eos rebus tantopere afflictis, ad religionem tamquam ad extrellum remedium confugisse, nec in ulla alia re tantam spem recuperandae virtutis posuisse; ex quo intelligere licet quantum praesidii quis in verae religionis recto usu habere queat.

* *

Asinus silvestris.

Silvestris Asinus prostratum in sole mansuetum Asinum cernens, beatum illum iudicabat animo suo, qui et cute nitida

¹ Ex NICOLAI MACHIAVELLI *Disputationibus de Republica ex prima decade T. Livii, lib. I.* - Latine reddidit H. Bindi.

et bene habito corpore esset. At mox videns eundem et onera ferre et ab agitatore fuste caedi: — « Non ego te — inquit — magis beatum esse duco: intellico enim cum quanta calamitate tua bona confusa sint ».

Fabula docet quae videantur commoda cum acerbitate saepe coniuncta esse.

* *

Pro iudicibus mensarum elegantibus.

ESCARUM ORDO:

Collyra ex pasta regia.
Gadus merlucius elixus, garo piperato conspersus.
Cistulae pullorum extis repletae.
Pectus vitulinum in pistriño coctum cum solanis tuberosis recentibus.
Scribilia millefolium.

* *

Locosa.

In horto zoologico.

— Haud quidem intelligere valeo quam de causa hae grues stent pede in uno.

TUCCIUS. — Procul dubio si ambos sustulissent, in terram decidissent.

Tuccius induit personam tragicam, seque dans avunculo in conspectum:

— Avuncule, — clamat — numne inter noscere vales qui sim?

— Aedepo! es nepos meus Tuccius!

— Atqui ego putaveram me adeo deformatum redditum esse, ut amplius agnoscere non possem!

Aenigmata.

I.

(vulgo *Rebus*)

domus QUIES

II.

*Totum si a toto studeas cor vellere, lector
 Conspice, Aegeis insula surgit aquis.
 At si dimidio cordis plus sumere nolis
 In galea reliquum tunc rutilare vides.
 Relictam sume, at cordis par altera desit:
 Quod restat Thraci non semel iura dedit.
 Integer ecce tibi subigas, qui cuspidi naves
 Incursus hostis vel superare queas.*

Aenigmata in superiore fasciculo proposita his respondent: 1) *Lacrima*; 2) *Dondona*.

LIBRORUM RECENSIO

CLODOMIRUS ROSATI, *D. Francisci Assisiensis ex obitu;*
S. Antonii Patavini honoris causa;
Ad honorem Sancti Aurelii Augustini;
Iesu Christo Redemptori.

S. Franciscum, nota facie et virtute fulgentem, auctor rogat, ut hominibus, tot malis laborantibus, subveniat.

Cuiuslibet preces et vota exaudit S. Antonius, cuius auctor bona et miracula celebrat. Non modo urbes, quae eius ortum et obitum aspicerunt, altera quae genuit, quae possidet altera corpus; sed universus terrae orbis eum colit.

Sancti Augustini, qui ceteros, ut aquila supervolat, auctor mentem et opera laudat, matrem Monicam memorat et ipsum orat, ut, non modo peccatores emendet, sed Ecclesiam tutetur.

Auctor ortum, vitam et obitum Christi celebrat, et Eum orat, ut, redeunte redemtionis anno, pacem in terras referat.

C. Rosati, maiora moliturus, variis metris, exametris, distichis, sapphicis, alchaicis, facili Musa utitur, fidem et mores aequo studio tutandos prospicit.

Anconae.

I. GARAVANI.

DE ROBERTI SCOTTI

[26]

NAVARCHI ANGLI, ITINERE ANTARCTICO

Sequuta est atrocissima progredientium luctatio. Quidam Shackletonis socius in commentariis suis XVIII kal. Ian. anno 1909 scripsit eo die se totius mensis spatio primum adversa usum esse tempestate. Scottus contra et Scotti socii incredibilibus urgebantur procellis et extraordinaria caeli afflictabantur inclemencia. Adde illarum regionum frigora plerumque trigesimum gradum tenentia, adde effusas desuper nives, adde viae inaudita incommoda: intelliges Scottum scribere potuisse nullos unquam homines tulisse peiora quam postremis mensibus ipse et socii exhausissent. Impediebat iter non modo molles nives vestigio alte cedentes et passim diffissa glacies et solum sparsum nonnullis locis crystallis, sed cotidie fere illi nivium cumuli, qui ab Scotto *sastrugi* vocitantur. Sunt autem cumuli vel valla nivea, quae ventorum flamine in varias torquentur figuræ et fluitantibus vexillis similes etiam vexilla nivea¹ appellantur, per quas tractare traheas ingens est labor. Itaque saepe in commentariis queritur vel de soli foeditate, vel de adversa tempestate, vel de periculo sic assidue facinori imminenti, maxime quoties non impletus erat diurnus numerus chilometrum.

Perventum igitur est XVII kal. Dec. ad Cellam Amphoriam, quae facile est inventa. Abest is locus ab hibernaculo chilometra ducenta quadraginta unum. Data quies ibi bestiis. In reliquum tempus constituta chilometra vicena quaterna. Illius avenae, quam Scottus anno superiore hic

¹ Germanis: *Schneefähnen*.

resperserat venti observandi causa nullum est repertum vestigium. A. d. XII kal. Nov. procul conspectum signum viae maius, et ad punctum trigesimum gradus octogesimi primi iam sextum diem expectabant, qui relictis motoriis traheis praecurrerant. Qui bona quidem esse videbantur valetudine, sed premi se fame affirmabant. Scottus iussit secum procedere viam tridui, postea Day et Hooper redire ad Promontorium Euanum. Salvere illi sunt iussi VIII kal.

Postridie unus ex equalis quem Iehu vocitabant, inutilem prius bestiam postea tam fortiter opus facientem, ut inderent nomen « Miraculum Liminis » traiectus est plumbo. Dedit cenas quattuor canibus. Quum perventum esset ad trigesimum quintum punctum gradus octogesimi secundi in Cella Liminari media,² octonum dierum victum deposuerunt singulis, qui ex antarctide essent reversuri. Inde aegerime processum est propter adversos ven-

¹ Hic te monitum volo me instituisse Rossi glaciem « Limen Rossi » vocare. Cella igitur Liminaris erit *Barriermendepot*. Etiam illud tene numerari a circulo aequinoctiali ad utrumque globi polum nonagenos gradus latitudinis, inter se distantes chilometra centena undena. Singuli autem gradus dividuntur in sexagenas partes aequabiles, quas geographi minutus vel potius minutos (gradus) vocant; nos puncta fecimus. Quod porrigitur inter bina puncta intervallum et ipsum secatur in sexagenas partes, quae secundi ab aliis, a nobis scripula vocantur. Itaque ubi legeris: «perventum ad punctum trigesimum quintum octogesimi secundi gradus», intelliges distare quedam ab aequinoctiali circulo gradibus octoginta uno et triginta quinque punctis. Gradus, ut diximus, est spatium chilometrum centum undecim, puncta definitur metra millena octingena quinquagena; scripula metra tricenna et centimetra octogena.